

Historyczne i współczesne stosunki międzynarodowe

Amerykanie - Kubańczycy
- Japończycy - Czeczeni

Edyta Najbert Nina Podsiedlik
Kamil Pietrasik Izabela Plesiewicz-
-Świerczyńska

HISTORYCZNE I WSPÓŁCZESNE STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE

AMERYKANIE – KUBAŃCZYCY
– JAPONCZYCY – CZECZENI

2015

Skład i łamanie
Oficyna Wydawnicza Edytor.org
Lidia Ciecierska

Korekta
redakcja

Projekt okładki
e-bookowo

Grafika na okładce: shutterstock

© Copyright by Edyta Najbert, Nina Podsiedlik, Kamil Pietrasik,
Izabela Plesiewicz-Świerczyńska & e-bookowo

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, rozpowszechnianie części lub
całości bez zgody wydawcy zabronione

ISBN 978-83-943450-1-3 (wyd. papierowe)
ISBN 978-83-943450-2-0 (e-book)

Wydanie I
2015

SPIS TREŚCI

EDYTA NAJBERT

Stosunki bilateralne USA – Kuba Przełomowy rok 2015 / 7

NINA PODSIEDLIK

Stosunki hiszpańsko-kubańskie a polityka Unii Europejskiej / 33

KAMIL PIETRASIK

Sytuacja wyznawców islamu i narodu czeczeńskiego w Niemczech

Historia, perspektywa i zagrożenia / 67

KAMIL PIETRASIK

Uchodźcy czeczeńscy w Niemczech. Historia uchodźstwa / 91

IZABELA PLESIEWICZ-ŚWIERCZYŃSKA

Powstanie i funkcjonowanie marionetkowego państwa Mandżukuo / 107

RECENZJE

Książka czwórki naukowców: Niny Podsiedlik, Kamila Pietrasika, Izabeli Plesiewicz-Świerczyńskiej oraz Edyty Najbert to oryginalne, dojrzałe metodologicznie oraz merytorycznie opracowanie naukowe, odwołujące się do aktualnych i ważnych problemów współczesnych stosunków międzynarodowych. Autorzy w pięciu rozdziałach swojej publikacji poruszają problemy dotyczące: stosunków hiszpańsko-kubańskich na tle Unii Europejskiej (N. Podsiedlik), sytuacji islamu i narodu czeczeńskiego w Niemczech oraz historii uchodźców czeczeńskich w Niemczech (K. Pietrasik), sytuacji w Chinach pod koniec XIX wieku (I. Plesiewicz-Świerczyńska), stosunków bilateralnych amerykańsko-kubańskich w 2015 roku (E. Najbert).

Z pasją wytrawnych badaczy Autorzy podjęli się zadania polegającego na ukazaniu problemów, które do tej pory nie zostały szczegółowo przedstawione w polskiej literaturze naukowej. Podjęcie takiego wyzwania jest ważne zarówno z praktycznego, jak i teoretycznego punktu widzenia.

Druga dekada XXI wieku to okres długofalowych zmian. Świat, który znaliśmy do tej pory przechodzi szybką i niespotykaną do tej pory wielowymiarową transformację. Z jednej strony dawni wrogowie, mimo historycznych zaszłości podejmują pierwsze próby nawiązania ze sobą przyjacielskich relacji. Z drugiej zaś strony powstają coraz to nowsze zagrożenia funkcjonowania państw, na których zaistnienie wiele z nich nie było przygotowanych, mimo iż od wielu lat pojawiały się widoczne sygnały, że ich bezpieczeństwo i stabilność też mogą być zagrożone. Dla wielu rządzących, ale także zwykłych obywateli zagrożenia te były czymś, o czym do tej pory mogli tylko przeczytać w gazetach lub obejrzeć w telewizji – tak jakby były tylko i wyłącznie wytworem wyobraźni pisarzy i hollywoodzkich scenarzystów.

Jeśli nie uświadomimy sobie czyhających zagrożeń, będziemy mogli powiedzieć: „Problem nie istnieje!”. Będzie to jednak najłatwiejsza i najbardziej naiwna forma zagłady zachodniego społeczeństwa. Jego przetrwanie wymaga pokonania uprzedzeń i podjęcia współpracy ponad istniejące uprzedzenia.

Autorzy recenzowanej monografii, dzięki wytrawnemu doborowi zakresu tematycznego monografii oraz umieszczeniu poszczególnych wydarzeń w odpowiednim kontekście politycznym, historycznym oraz społeczno-gospodarczym umiejętnie wprowadzają Czytelnika w świat tych zmian.

W pierwszym rozdziale Edyta Najbert porusza niezwykle aktualny problem stosunków bilateralnych amerykańsko-kubańskich. Bardzo interesujące i wartościowe pod względem naukowym dla dalszych badań problemu są wnioski końcowe oraz prognozy, które nie tylko ukazują nam znaczenie problemu kubańskiego, ale także mogą stać się wartościowym przyczynkiem do jego dalszych badań i analiz. Autorka, której opracowanie charakteryzuje naukowa precyzja, obiektywne podejście do problemu, a także szeroka perspektywa badawcza wykorzystuje bogatą literaturę przedmiotu, dzięki czemu jeszcze bardziej podwyższa już wysoki poziom naukowy recenzowanej publikacji.

W rozdziale drugim Nina Podsiedlik poruszyła ważny temat dotyczący transformacji politycznej Kuby i jej coraz to większego otwarcia na państwa Zachodu. Autorka podjęła się trudnego zadania przedstawienia sytuacji i relacji międzynarodowych kraju przez lata zamkniętego na świat i przez wielu czołowych polityków amerykańskich i europejskich uważanego za państwo wrogie. Autorka nie tylko umiejętnie ukazuje problem z perspektywy politologicznej, ale próbuje go zgłębić z szerszej perspektywy: społecznej i gospodarczej. Oprócz tego należy zwrócić uwagę na wyjątkową dojrzałość naukową Autorki, która nie tylko z płynnością porusza się w obrębie metod naukowego poznania, umożliwiających jej przeprowadzenie gruntownego i rzetelnego studium problemu, ale potrafi swoją wiedzę przekazać w sposób jasny i zrozumiały dla Czytelnika. Jako dodatkową zaletę rozdziału należy wymienić bogatą literaturę krajową i zagraniczną wykorzystaną do jego przygotowania.

W rozdziale trzecim i czwartym Kamil Pietrasik przedstawił istotny z punktu widzenia bezpieczeństwa państw europejskich oraz ich rozwoju społeczno-gospodarczego zagadnienie żyjącej w Niemczech mniejszości czeczeńskiej. Obydwa rozdziały stanowią komplementarne studium dogmatyczne i wzajemnie się uzupełniają. Dzięki interdyscyplinarnemu podejściu do problemu, wykorzystaniu wartościowych materiałów źródłowych oraz rzetelnej i obiektywnej analizie Autorowi udało się stworzyć unikalne na polskim rynku wydawniczym opracowanie, które nie tylko uzupełnia i poszerza dostępną na polskim rynku wydawniczym literaturę, ale wytycza nowe kierunki badań nad „problemem” czeczeńskim w państwach europejskich.

W rozdziale piątym Izabela Plesiewicz-Świerczyńska podjęła się trudnego zadania przedstawienia skomplikowanej sytuacji w XIX wiecznych Chinach. Autorka umiejętnie przedstawia tematykę niezmiernie ważną, lecz rzadko poddawaną badaniom w polskim piśmiennictwie naukowym. Przedstawiane zjawiska i procesy poddawane są gruntownej analizie, która nie tylko pozwoli zrozumieć relacje na Dalekim Wschodzie pod koniec XIX wieku, ale umożliwi Czytelnikowi zrozumienie skomplikowania współczesnych relacji w tym regionie. Interesujący wywód oraz szeroki dobór wartościowej literatury polskiej i zagranicznej nie tylko wpływają na niezwykle pozytywną ocenę publikacji, ale także utwierdzają w przekonaniu, że wypełnia ona lukę wiedzy, która powstała w omawianej tematyce w polskiej nauce.

Reasumując, należy stwierdzić, że recenzowana monografia to publikacja wartościowa. O jej sile naukowej stanowią: aktualność i waga poruszanej tematyki, wysoki poziom naukowy wszystkich rozdziałów publikacji, logika przeprowadzonego wyводу oraz interesująca treść napisana przystępnym językiem.

Dodatkową zaletą recenzowanej monografii jest wykorzystanie przez Autorów bardzo bogatego i aktualnego zestawu źródeł i literatury, obejmującego nie tylko publikacje krajowe i anglojęzyczne, ale także trudnodostępne opracowania w języku niemieckim, hiszpańskim, chińskim oraz japońskim. Publikację z całą pewnością można zarekomendować nie tylko naukowcom oraz studentom, ale wszystkim Czytelnikom zainteresowanym zmianami politycznymi i społecz-

no-gospodarczymi, do których dochodzi obecnie na świecie oraz tym, którzy szukają odpowiedzi na nurtujące pytania dotyczące tego „Dlaczego współczesne stosunki międzynarodowe mają taki, a nie inny charakter?!”.

Dr Gniewomir Pieńkowski
Łódź, 30.07.2015r.

Recenzowana książka składa się z pięciu rozdziałów. W pierwszym z nich Edyta Najbert przybliży czytelnikowi relacje amerykańsko-kubańskie. Mimo że poruszana kwestia jest skomplikowana i zawiła, badaczce powiodło się przedstawić ją w sposób przejrzysty, objaśniając czytelnikowi wszelkie niuanse. Swoje rozważania rozpoczęła od 1898 r., a więc od wojny hiszpańsko-amerykańskiej, by następnie przejść do rządów Fidela Castro i relacji kubańskiego reżimu z poszczególnymi amerykańskimi administracjami. Na szczególną uwagę zasługuje passus traktujący o „normalizacyjnej” polityce Baracka Obamy wobec Kuby i Kubańczyków.

Druga część pracy także poświęcona jest tej karaibskiej wyspie, lecz z innej perspektywy. Nina Podsiedlik zajęła się bowiem relacjami hiszpańsko-kubańskimi w ujęciu polityki Unii Europejskiej (UE). Stanowi to bardzo udane i interesujące nawiązanie do rozdziału E. Najbert, gdyż unaocznia skrajne różnice w kształtowaniu się stosunków bilateralnych między USA a Kubą oraz Kubą a UE. Należy pamiętać, że Kuba do upadku „żelaznej kurtyny” znajdowała się w radzieckiej strefie wpływów. *Ipso facto* jej kontakty z państwami Europy Zachodniej w pełni rozwinęły się dopiero w latach 90. XX w. O wiele dłuższe tradycje – ze względów oczywistych – posiadają relacje hiszpańsko-kubańskie wnikliwie przeanalizowane przez N. Podsiedlik zarówno pod względem gospodarczym, jak i kulturowym.

Rozdział trzeci autorstwa Kamila Pietrasika porusza ważki temat napływu wyznawców islamu pochodzenia czeczeńskiego do Republiki Federalnej Niemiec. Tekst ten wpisuje się w elektryzującą opinię publiczną dyskusję o tzw. „wojnie światów” lub „wojnie cywilizacji”, czyli wojnie islamu i chrześcijaństwa. Na wstępie autor skonstatował, że „mimo zakończenia wojny czeczeńskiej (...) liczba uchodźców czeczeńskich na terytorium Niemiec wzrasta z roku na rok”. Stanowi to niebagatelny problem dla rządu w Berlinie. K. Pietrasik analizuje osadnictwo muzułmanów w RFN, dzieląc je na dwa okresy: 1945-1990 oraz 1990-2015. Rozdział posiada przejrzystą strukturę, którą wzbogacają liczne tabele przedstawiające dane liczbowe (np. odsetek muzułmanów w poszczególnych niemieckich krajach związkowych).

Kolejna część omawianej publikacji jest bezpośrednią kontynuacją

rozdziału trzeciego. Łączy je osoba autora – Kamila Pietrasika – oraz zagadnienie: historia uchodźstwa czeczeńskiego w Niemczech. Niestety tytuł jest dość mylący i nie oddaje w pełni treści, gdyż autor wiele pisze również o współczesnej sytuacji Czeczenów w RFN. Ten mankament nie może jednak przysłonić ewidentnych walorów pracy, do których bez wątpienia można zaliczyć fragment poświęcony relacjom Czeczenów z Kurdami na terenie Niemiec.

Izabela Plesiewicz-Świerczyńska jest autorką ostatniego rozdziału monografii, który traktuje o genezie i funkcjonowaniu państwa Mandżukuo. Na wstępie autorka opisuje mechanizmy, które doprowadziły do powstania tego marionetkowego państwa. Pod eufemistyczną nazwą „Mandżukuo” kryje się bowiem chińska prowincja Mandżuria w okresie japońskiej okupacji. I. Plesiewicz-Świerczyńska umiejętnie wprowadza czytelnika w rzeczoną tematykę, nakreślając specyfikę ówczesnych stosunków międzynarodowych (słabość Chin, imperialne aspiracje Rosji oraz Japonii). Wątpliwości może budzić fakt, czy ów rozdział mający charakter *stricte* historyczny jest koherentny z pozostałymi czterema częściami recenzowanej książki. Wprawdzie w rozdziałach 1-4 również znajdują się reminiscencje historyczne, ale pomagają one jedynie zrozumieć współczesne stosunki międzynarodowe i nie są one głównym celem rozważań.

Podsumowując: monografia *Historyczne i współczesne stosunki międzynarodowe. Amerykanie - Kubańczycy - Japończycy - Czeczeni* to ciekawa publikacja odznaczająca się dużym walorem poznawczym oraz wysokim kunsztem naukowym. Przyczynia się do tego fakt, iż autorzy biegle władają językami obcymi (angielski, hiszpański, niemiecki, japoński), co umożliwiło im wykorzystanie źródeł dotychczas niedostępnych polskim naukowcom. Jak już wyżej nadmieniono, pewien niedosyt w czytelniku pozostawia ostatni rozdział pracy. Dlatego też warto byłoby przy następnym wydaniu omawianej książki uzupełnić ją o rozdział, który zilustrowałby jak okupacja Mandżurii przez Japonię wpłynęła na stosunki chińsko-japońskie po 1945 r. Jest to uwaga o charakterze postulatycznym, która nie podważa – niewątpliwie wartościowych – wyników badań autorów.

dr Kasper Sipowicz

Łódź, 01. 08. 2015 r.

